

Praca w UE/EFTA

Departament Rynku Pracy Data publikacji: 28.04.2014 Data modyfikacji: 16.05.2023

Praca w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Swobodny przepływ pracowników, obok swobody przepływu towarów i kapitału oraz swobody świadczenia usług, jest jednym z fundamentów rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (UE).

Zgodnie z art. 45 Traktatu o Funkcjonowaniu UE swobodny przepływ pracowników opiera się na równym traktowaniu obywateli państw UE w zakresie wynagrodzenia oraz innych warunków pracy i zatrudnienia. Swobodny przepływ pracowników obejmuje również członków rodzin osób migrujących. Przepisy o swobodnym przepływie pracowników uprawniają do:

- poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim,
- podejmowania pracy w innym państwie członkowskim bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę,
- zamieszkania w innym państwie członkowskim ze względu na pracę,
- pozostania w innym państwie członkowskim nawet po zakończeniu stosunku pracy, o ile spełnione są warunki określone prawem UE,
- traktowania na równi z obywatelami danego państwa członkowskiego w zakresie dostępu do zatrudnienia, warunków pracy oraz przywilejów socjalnych i podatkowych.

Aktualnie obywatele polscy mogą podejmować pracę na terenie państw członkowskich UE i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę.

Praca w państwach członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu

Islandia, Liechtenstein, Norwegia oraz Szwajcaria nie są państwami członkowskimi UE, tworzą Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA).

Trzy państwa EFTA – Islandia, Liechtenstein, Norwegia - tworzą razem z UE Europejski Obszar Gospodarczy (EOG).

Państwa EFTA, które należą do EOG są objęte swobodą przepływu pracowników, co oznacza, że obywatele państw członkowskich UE i EOG mogą podjąć pracę w innym państwie członkowskim EOG na tych samych warunkach, jak obywatele tego państwa.

Na terenie EOG nie są wymagane od polskich obywateli pozwolenia na pracę.

Szwajcaria jest państwem członkowskim EFTA, ale nie należy do EOG. Szwajcaria zawarła z UE umowę o swobodnym przepływie osób, na podstawie której w tym kraju obywatele UE, w tym również obywatele polscy, mogą podejmować pracę.

Od 1 maja 2014 r. zostały zniesione wszelkie ograniczenia w dostępie do rynku pracy w Szwajcarii dla Polaków, a od 1 stycznia 2017 r. te same warunki dostępu do szwajcarskiego rynku pracy dotyczą 27 krajów członkowskich UE.

W Szwajcarii jednak obowiązują pozwolenia na pobyt. Po przyjeździe do Szwajcarii należy udać się do gminy zamieszkania z umową o pracę lub deklaracją zatrudnienia i wypełnionym wnioskiem na pobyt (wnioski znajdują się na stronach internetowych urzędów szwajcarskich). Po kilku dniach wydawane jest pozwolenie na pobyt i pracę. Na terenie Szwajcarii możemy przebywać i poszukiwać pracy do 3 miesięcy (dokładnie 90 dni). Zalecane jest jednak aby zarejestrować się w urzędzie gminy, gdzie przebywamy.

Pozwolenia na pobyt są krótko- i długoterminowe. Dla pracowników z innych krajów są nadal obowiązujące. Stosunkowo łatwiej je uzyskać inwestorom, których obecność w Szwajcarii tworzy lub utrzymuje miejsca pracy dla lokalnych pracowników.

Pozwolenie L – tzw. Kurzaufenthaltsbewilligung (Permis de courte dure) – tzw. krótkotrwałe pozwolenie na pobyt. Pozwolenie to jest ważne maksymalnie 364 dni, przed upływem tego czasu należy zgłosić się z ważną umową o pracę do gminy, celem jego przedłużenia. Pozwolenie to daje możliwość pracy w całej Szwajcarii, niezależnie od kantonu, ważne jest również po zmianie adresu zameldowania.

Pozwolenie B – tzw. Aufenthaltbewilligung (Permis de sjour) – prawo pobytu wydawane na 5 lat. Nie ma konieczności zgłaszania się co roku z umową o pracę. Po 5 latach zezwolenie typu B może być zamienione na zezwolenie na pobyt stały, pozwalające jego posiadaczowi na pracę i pobyt w dowolnym miejscu Szwajcarii.

Pozwolenie C – tzw. Niederlassungsbewilligung (Permis d'tablissement) - nadawane jest po co najmniej 5 latach posiadania pozwolenia B.

Pozwolenie G – Grenzgnger (Frontaliers) – pozwolenie nadawane osobom, które pracują w Szwajcarii ale mieszkają w innym kraju (są to pracownicy przygraniczni – aby utrzymać pozwolenie G pracownicy przygraniczni powinni wracać do miejsca stałego zamieszkania minimum jeden raz w tygodniu).

Aktualnie 25 % siły roboczej w Szwajcarii pochodzi z innych krajów, głównie Włoch, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Austrii, Wielkiej Brytanii..

Jak znaleźć pracę w UE/EFTA?

Polacy mogą podejmować pracę u zagranicznych pracodawców na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia, na podstawie indywidualnych umów, które zawierane są bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi bądź zawierane są za pośrednictwem upoważnionych organizacji lub instytucji.

Obywatele polscy mogą szukać pracy w państwach UE, EOG i Szwajcarii za pośrednictwem **sieci EURES** oraz **niepublicznych agencji zatrudnienia**.

EURES

Europejska Sieć Służb Zatrudnienia (EURES) to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia (urzędów pracy) oraz innych organizacji regionalnych, krajowych i międzynarodowych z państw członkowskich UE /EFTA, która działa pod egidą Komisji Europejskiej a od 2021 r. pod przewodnictwem Europejskiego Urzędu ds. Pracy (European Labour Authority – ELA). Jej celem jest wspieranie mobilności zawodowej pracowników w państwach członkowskich sieci.

Sieć EURES, za pośrednictwem doradców EURES i asystentów EURES a także personelu organizacji partnerskich, świadczy usługi z zakresu **unijnego pośrednictwa pracy** oraz **doradztwa z zakresu unijnej mobilności pracowników**, w tym warunków życia i pracy w państwach członkowskich.

Na poziomie europejskim prowadzony jest **Europejski Portal Mobilności Zawodowej (portal EURES)** - portal Unii Europejskiej nt. mobilności na europejskim rynku pracy, oferujący m.in. dostęp do ofert pracy publicznych służb zatrudnienia z państw członkowskich oraz do bazy CV osób zainteresowanych pracą w UE/EFTA.

W Polsce sieć EURES jest koordynowana przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej a usługi sieci są świadczone w powiatowych i wojewódzkich urzędach pracy oraz wojewódzkich komendach Ochotniczych Hufców Pracy (OHP). Więcej informacji o dostępnych usługach znajdziesz na krajowej stronie EURES – <https://eures.praca.gov.pl>.

Obywatele polscy zainteresowani pracą w państwach UE/EFTA mogą znaleźć za pośrednictwem EURES zagraniczne oferty pracy:

- w Centralnej Bazie Ofert Pracy – <https://oferty.praca.gov.pl> – gdzie publikowane publiczne, krajowe oferty pracy w tym zagraniczne oferty pracy obsługiwane przez wojewódzkie urzędy pracy oraz wojewódzkie komendy OHP. W ofertach tych pracodawcy z UE/EFTA zadeklarowali szczególne zainteresowanie rekrutacją obywateli z Polski,
- na portalu EURES - www.eures.europa.eu - gdzie publikowane są oferty pracy ogłaszane przez publiczne służby zatrudnienia państw członkowskich UE/EFTA. Oferty, w których pracodawcy zagraniczni są szczególnie zainteresowani rekrutacją cudzoziemców z państw członkowskich UE /EFTA są oznaczone flagą UE. Oferty na portalu EURES publikowane są w językach narodowych przy czym część każdej oferty jest tłumaczona na wszystkie języki narodowe państw członkowskich, w tym na język polski. **Aktualne oferty znajdziesz na portalu EURES .**

Wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy oraz wojewódzkie komendy OHP organizują w kraju szereg wydarzeń w ramach sieci EURES takich jak **międzynarodowe targi pracy, dni rekrutacyjne i informacyjne, warsztaty** itp. dla bezrobotnych i poszukujących pracy. Kalendarz wydarzeń znajdziesz na krajowej stronie EURES oraz na portalu EURES.

Można również **zarejestrować swoje CV** na **portal**u EURES gdzie będzie ono dostępne – jeśli użytkownik portalu EURES je upubliczni - bezpośrednio dla zarejestrowanych na tym portalu pracodawców, zainteresowanych rekrutacją obywateli UE/EFTA. Przed wyjazdem do pracy za granicę należy zapoznać się z **warunkami życia i pracy** w państwie, w którym zamierzamy podjąć pracę. Warto również zapoznać się z sytuacją na rynku pracy państwa, w których planujemy podjąć pracę.

Informacje nt.:

- warunków życia i pracy oraz informacje nt. sytuacji na rynku pracy, w tym o zawodach nadwyżkowych i deficytowych w każdym z państw członkowskich, znajdują się na **portal**u EURES. Informacje te są publikowane w języku angielskim, niemieckim i francuskim,
- warunków życia i pracy w każdym państwie członkowskim, w języku polskim, znajdują się na portalu EURES na stronie **Życie i praca**.

Warto zapoznać się z wydawanymi przez Ministerstwo Rozwoju. Pracy i Technologii materiałami informacyjnymi nt. m.in bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicę. Elektroniczną wersję materiałów informacyjnych EURES dostępne są na krajowej stronie EURES w dziale **Publikacje**.

Kontakty do polskich **doradców EURES i asystentów EURES** w wojewódzkich urzędach pracy i wojewódzkich komendach Ochotniczych Hufców Pracy znajdują się na stronie **Doradcy EURES**.

Podstawowych informacji udzieli również odpowiedni **pośrednik pracy** w każdym powiatowym urzędzie pracy.

Więcej informacji dostępnych jest na stronie <https://eures.praca.gov.pl> oraz na portalu EURES https://eures.ec.europa.eu/index_pl.

Agencje zatrudnienia

Legalne prowadzenie działalności agencji zatrudnienia wymaga w Polsce uzyskania wpisu do rejestru agencji zatrudnienia. Rejestr prowadzony jest przez Marszałków Województw. Dokumentem potwierdzającym wpis do ww. rejestru jest wydawany agencji zatrudnienia certyfikat.

Z obowiązku posiadania certyfikatu zwolnione są agencje zatrudnienia z państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii - korzystające ze swobody świadczenia usług - świadczące usługi z zakresu agencji zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Agencje te mają obowiązek jedynie poinformowania Marszałka Województwa o zamiarze

prowadzenia swojej działalności w Polsce.

Agencja zatrudnienia kierująca do pracy za granicą ma obowiązek zawarcia z osobą kierowaną do pracy **pisemną umowę** (art. 85 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). Umowa ta nie jest umową o pracę, zawieraną z pracodawcą.

Agencje zatrudnienia od osób, dla których poszukuje zatrudnienia lub którym udziela pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, **nie mogą pobierać żadnych należności**. Dozwolone jest pobieranie od osób skierowanych do pracy jedynie opłat z tytułu faktycznie poniesionych wydatków, związanych ze skierowaniem do pracy za granicą, tj. kosztów poniesionych na: dojazd i powrót osoby kierowanej do pracy, wydawanie wizy, badania lekarskie i tłumaczenie dokumentów – pod warunkiem wyspecyfikowania tych opłat w umowie zawartej z osobą kierowaną do pracy za granicą. Dozwolone jest natomiast pobieranie przez agencje zatrudnienia opłat od pracodawców z tytułu prowadzonej działalności w zakresie pośrednictwa pracy.

Więcej informacji nt. działania agencji zatrudnienia w Polsce oraz rejestr tych agencji znajdziesz na stronie internetowej <http://stor.praca.gov.pl/>.

PODSTAWA PRAWNA

Zestawienie aktualnych unijnych i krajowych aktów prawnych regulujących działalność sieci EURES w państwach UE/EFTA, w tym w Polsce można znaleźć na krajowej stronie EURES [Podstawy prawne](#).

MATERIAŁY INFORMACYJNE

Niderlandy (Holandia)

Filmy informacyjne dla obywateli Polski, podejmujących pracę w Niderlandach przygotowane przez Ambasadę Królestwa Niderlandów w Warszawie:

[Praca przez holenderskie agencje pracy tymczasowej - link](#)

[Portal informacyjny Ambasady Królestwa Niderlandów](#)

Niemcy

[Broszura w języku polskim](#) dla Polaków pracujących lub zamierzających pracować w Niemczech przygotowana przez niemieckie związki zawodowe